

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

С. В. ШЕВЧУК, Л. Б. ПРОКОПОВИЧ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсових робіт з дисципліни
"Стратегічний аналіз" студентами спеціальності
071 "Облік і оподаткування"

Рекомендовано Методичною радою НУК

Миколаїв • НУК • 2018

УДК 657(076)
Ш38

Автори: С. В. Шевчук, канд. екон. наук, доцент;
Л. Б. Прокопович, канд. екон. наук, доцент

Рецензент М. В. Волосяк, канд. екон. наук, доцент

Шевчук С. В.

Ш38 Методичні вказівки до виконання курсових робіт з дисципліни "Стратегічний аналіз" студентами спеціальності 071 "Облік і оподаткування" / С. В. Шевчук, Л. Б. Прокопович. – Миколаїв : НУК, 2018. – 40 с.

Наведено вимоги до тематики, структури, змісту та оформлення курсових робіт з дисципліни "Стратегічний аналіз" студентами спеціальності "Облік і оподаткування".

Призначено для студентів, які здобувають освітній ступінь "магістр" за спеціальністю "Облік і оподаткування".

УДК 657(076)

© Шевчук С. В., Прокопович Л. Б., 2018
© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2018

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Курсова робота – це вид атестаційної роботи, при виконанні якої студент систематизує та поглиблює теоретичні практичні знання з обраної теми, удосконалює або набуває досвіду самостійної творчої роботи, розвиває навички самоосвіти.

Курсова робота з дисципліни "Стратегічний аналіз" є етапом перевірки якості здобутих теоретичних знань з вибору та застосування методів аналітичного забезпечення процесу стратегічного управління діяльності суб'єктів господарювання.

У процесі виконання курсової роботи студент показує свою фаховість із питань вибору аналітичних інструментів дослідження зовнішнього та внутрішнього середовища, вибору стратегії діяльності суб'єктів господарювання, здатність самостійно вирішувати фахові завдання, уміння працювати з економічною літературою, здібність аналізувати отримані результати, робити висновки й узагальнення, уміння використовувати методологію наукових досліджень.

Підготовка й захист курсових робіт глибокому й всебічному оволодінню знаннями з дисципліни "Стратегічний аналіз".

1.1. Вимоги до здійснення керівництва курсовими роботами

Керівниками курсових робіт призначаються професори, доценти, старші викладачі кафедр обліку і економічного аналізу. Керівник курсової роботи, який призначається кафедрою обліку і економічного аналізу:

- систематично вивчає становище і напрями розвитку стратегічного аналізу;
- разом зі студентом розробляє завдання на курсову роботу (див. Додаток А), рекомендує необхідну літературу і надає рекомендації з виконання розділів;
- проводить бесіди зі студентами з узгодження та коригування завдань курсової роботи, декомпозиції курсової роботи і строків виконання її окремих структурних розділів. Надає допомогу студентам у складанні графіка виконання курсової роботи;
- здійснює безпосереднє і систематичне керівництво роботою питань курсової роботи, розвиваючи при цьому у студента навички самостійної роботи, творчі здібності й ініціативу. Основною формою керівництва курсової роботи є індивідуальна консультація;
- докладно консультує студента з питань, які виходять за межі навчальних дисциплін. Рекомендує законодавчо-нормативну базу та науково-практичну літературу з метою виконання поставлених завдань тощо;
- здійснює систематичну перевірку відповідності ходу роботи студента графіку виконання курсової роботи, розглядає виконану частину роботи, звертає увагу на недостатню глибину опрацьованих питань, помилки, допущені в процесі виконання теоретичних та практичних розділів роботи;
- контролює відповідність змісту і оформлення курсової роботи вимогам стандарту факультету економіки моря Національного університету кораблебудування.

1.2. Вимоги до студентів-виконавців курсової роботи

Студенту надається право вибору теми курсової роботи з урахуванням рекомендацій професорсько-викладацького складу кафедри обліку і економічного аналізу. Студент може запропонувати свою тему з необхідним обґрунтуванням

її актуальності та практичної значущості для підприємства. Якщо студент не виявив необхідної ініціативи з вибору теми курсової роботи в обумовлений термін, керівник закріплює тему курсової роботи за студентами з урахуванням його індивідуальних особливостей та ступеня підготовки.

Після затвердження теми студент отримує завдання на курсову роботу, збирає матеріали необхідні для її виконання.

Протягом першого тижня виконання курсової роботи студент складає проєкт графіка її виконання з зазначенням послідовності і термінів виконання окремих етапів роботи і подає його на розгляд і затвердження керівникові. Рекомендований зразок графіка виконання курсової роботи наведений у Додатку Б. Невиконання графіка може бути причиною недопущення студента до захисту.

Студент-виконавець курсової роботи зобов'язаний:

- відвідувати передбачені загальні консультації, які проводяться за планом кафедри;
- вирішувати всі питання індивідуального завдання, якісно, на високому рівні, у відповідний термін виконувати етапи курсової роботи, передбачені графіком її виконання, а також вказівки й рекомендації керівника курсової роботи і консультантів;
- подати на кафедру для перевірки та захисту в термін, передбачений графіком виконання, курсову роботу.

2. ЗАГАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Вибір теми роботи

Перелік рекомендованих студентам тем курсових робіт розробляються і своєчасно корегуються кафедрою. Допускається написання студентом курсової роботи за власною темою, яка погоджена з науковим керівником. Вибір теми курсової роботи здійснюється студентом з урахуванням її актуальності. Обрана тема курсової роботи має бути направлена на ґрунтовне дослідження теоретичних положень та практичної реалізації завдань стратегічного аналізу. При виборі теми обов'язково необхідно перевірити обґрунтованість обраного предмету дослідження, можливість його всебічного вивчення на конкретному підприємстві.

Від доведення актуальності обраної теми логічно перейти до формулювання мети роботи, а конкретизації завдань, які мають бути вирішені відповідно до цієї мети. Це робиться у формі перерахування (вивчити..., описати..., встановити..., обґрунтувати, з'ясувати тощо). Завдання курсової роботи можуть бути пов'язані з виявленням найсуттєвіших ознак об'єкта дослідження; визначенням організаційно-економічних особливостей функціонування досліджуваного підприємства; слабких та сильних сторін визначенням класифікаційних ознак об'єкта дослідження; всебічним вивченням практики

вирішення даної проблеми, причин, недоліків і труднощів у її розв'язанні на підприємстві. Наприклад, мета і завдання курсової роботи можуть бути сформульовані так, як показано у табл. 2.1.

Формулювання завдань необхідно робити якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення складатиме зміст розділів курсової роботи. Це важливо також і тому, що назви цих розділів з'являються саме з формулювань завдань дослідження.

Таблиця 2.1. Мета та завдання курсової роботи з дисципліни "Стратегічний аналіз"

Мета курсової роботи	Завдання курсової роботи
Формування стратегічного плану діяльності підприємства на основі застосування ефективних методів стратегічного аналізу	Розглянути сучасні концепції стратегічного менеджменту та стратегічного аналізу
	Висвітлити підходи до методичного забезпечення стратегічного аналізу як засобу підвищення ефективності системи управління підприємством
	Розкрити організаційно-економічні особливості функціонування досліджуваного підприємства
	З'ясувати слабкі та сильні сторони діяльності досліджуваного підприємства
	Провести аналіз конкурентного середовища діяльності підприємства, виявити основні можливості та загрози
	Визначити місії та цілі діяльності підприємства, розробити стратегічний план розвитку підприємства

2.2. Вимоги до структури курсової роботи

Перш ніж приступити до виконання курсової роботи студенту необхідно скласти план та узгодити його з керівником. План курсової роботи є переліком окремих структурних частин, які дозволять студенту виконати поставлену мету та завдання. Після затвердження керівником плану роботи над курсовою роботою студент розпочинає його реалізацію. План курсової роботи може коригуватися в ході її виконання, але обов'язково погоджуватися з керівником.

Курсова робота складається з титульного аркуша (див. додаток В), аркуша завдання, змісту, переліку умовних скорочень, вступу, професійно-орієнтованих розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Орієнтований план курсової роботи наведено нижче (див. табл. 2.2).

2.3. Підбір літературних джерел та фактичного матеріалу

Після затвердження плану студент повинен розпочати роботу з літературними джерелами. Робота з літературою є попереднім етапом будь-якого наукового дослідження. На цьому етапі уточнюється тема, завдання й провідна ідея, розробляється гіпотеза та методика дослідження.

На основі аналізу інформаційних джерел можливо визначити стан та історію вивчення питання, результати, які вже мають місце, та обрати методи його вивчення.

У вивченні інформаційних джерел можна виділити такі етапи: пошук необхідних джерел та попереднє ознайомлення з ними (з бібліографічними, довідковими виданнями, каталогами, реферативними журналами); вивчення літературних джерел; систематизація та використання інформаційного матеріалу в процесі написання курсової роботи (аналіз і узагальнення, підготовка огляду літератури).

Під час роботи з літературою студент повинен користуватися різними видами каталогів: систематичним (назви джерел розташовані за галузями знань), алфавітним (назви джерел розташовані в алфавітному порядку) та предметним (назви праць з конкретних проблем чи галузей науки). Крім того, необхідно звертатися також до фахових періодичних видань, Інтернет-ресурсів, електронних баз даних.

Таблиця 2.2. Структурні складові курсової роботи на тему "Бухгалтерський облік фінансових результатів підприємства" (приклад)

Структурні складові курсової роботи	Вимоги до наявності
1	2
ЗМІСТ	<i>обов'язкова наявність</i>
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	<i>за необхідності</i>
ВСТУП	<i>обов'язкова наявність</i>
РОЗДІЛ 1. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	<i>обов'язкова наявність</i>
1.1. Сучасні концепції стратегічного аналізу	<i>назва та зміст узгоджується з консультантом</i>
1.2. Методичне забезпечення як основа здійснення стратегічного аналізу	<i>назва та зміст узгоджується з керівником</i>
РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	<i>обов'язкова наявність</i>
2.1. Організаційно-економічні особливості діяльності підприємства як передумова проведення стратегічного аналізу	<i>назва, кількість та зміст підрозділів узгоджуються з керівником</i>
2.2. Аналіз внутрішніх чинників діяльності підприємства	
2.3. Аналіз зовнішніх чинників діяльності підприємства	
2.4. Аналіз конкурентного середовища	
2.5. Узагальнення результатів стратегічного аналізу	

Продовж. табл. 2.2

Структурні складові курсової роботи	Вимоги до наявності
1	2
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	обов'язкова наявність
3.1. Стратегічні цілі та завдання розвитку підприємства	назва, кількість та зміст підрозділів узгоджуються з керівником
3.2. Формування стратегічного плану дій підприємства	
ВИСНОВКИ	обов'язкова наявність
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	обов'язкова наявність
ДОДАТКИ	за необхідності
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	обов'язкова наявність
3.1. Стратегічні цілі та завдання розвитку підприємства	назва, кількість та зміст підрозділів узгоджуються з керівником
3.2. Формування стратегічного плану дій підприємства	
ВИСНОВКИ	обов'язкова наявність
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	обов'язкова наявність
ДОДАТКИ	за необхідності

При опрацюванні наукових джерел бажано робити записи, які мають бути повними і точними (дослівними) або скороченими (коротким викладом матеріалів, що вивчаються). Так, наприклад, можна зробити:

- детальний конспект; запис основних положень робіт, фактичного матеріалу, власних зауважень тощо;
- короткі записи зі своїми роздумами або без них;
- виписки у формі цитат.

Під час роботи над літературою студент виписує цитати. Вони можуть фіксуватися у зошитах. При написанні наукових робіт студент повинен обов'язково посилатися на авторів

і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати. Посилання бажано робити на останні видання публікацій. На давніші видання можна посылатися лише в тих випадках, коли праці, в яких міститься необхідний матеріал, не перевидавалися.

У всіх формах накопичення матеріалу необхідно точно подавати вихідні дані інформаційного джерела, а саме: прізвище та ініціали автора, назву публікації, видавництво, місце та рік видання, відповідні сторінки тексту, загальний обсяг роботи.

Поряд із роботою над літературними джерелами, студенти збирають фактичний матеріал, який характеризує досліджуване підприємство та предмет дослідження. Для цього необхідно використовувати дані звітності, первинного, синтетичного та аналітичного обліку за останній або декілька останніх звітних періодів, проводити анкетування й опитування провідних спеціалістів економічних служб підприємства.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ СТРУКТУРНИХ ЧАСТИН КУРСОВОЇ РОБОТИ

Після титульного листа курсової роботи наводяться завдання на курсову роботу та графік її виконання, де відповідно зазначаються перелік питань, які підлягатимуть розробці студентом, та строки виконання структурних частин курсової роботи.

Якщо у курсовій роботі вжита специфічна термінологія, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то їх перелік може бути поданий у вигляді окремого переліку, який розміщують перед вступом. Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад скорочення, справа – їх детальне розшифрування.

Приклад:

СГП – стратегічний господарський підрозділ.

Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ курсової роботи повинен надати загальну уяву про виконане дослідження. У ньому в лаконічній формі послідовно повинні бути викладені:

- *актуальність курсової роботи* (до 5 речень). Наприклад, поглиблення ринкових відносин, інституціональні зміни процесів господарського життя вимагають відповідної трансформації системи стратегічного та оперативного управління

підприємством, розширення кола його об'єктів та обґрунтування нових методичних підходів. Практичне розв'язання проблем, пов'язаних із підвищенням ефективності управління діяльністю підприємства, лежить у площині освоєння і застосування актуальних методів вивчення та оцінки місця підприємства в конкурентному ринковому середовищі, його слабких та сильних сторін;

- *мета і завдання курсової роботи* (див. табл. 2.1);

- *об'єкт та предмет курсової роботи*. Об'єктом наукового пізнання прийнято вважати об'єкти, процеси дійсності на які направлена пізнавальна діяльність дослідника. Під предметом розуміють окремі проблеми функціонування, зв'язки, властивості, структуру, інші особливості об'єкта (див. табл. 3.1);

Таблиця 3.1. Порівняння об'єкта та предмета дослідження

Об'єкт дослідження	Предмет дослідження
Процес формування стратегічного плану підприємства на основі використання прийомів стратегічного аналізу	Сукупність теоретичних, методичних та прикладних засад формування стратегічного плану підприємства в результаті обґрунтованого вибору моделей стратегічного аналізу

- *законодавчо-нормативна база та теоретичні джерела*, які використовувалися при написанні курсової роботи . У вступі необхідно навести основні законодавчо-нормативні акти, що використовувалися при написанні курсової роботи, вказати ПІБ науковців роботи яких стали теоретичним підґрунтям для проведення дослідження, розкриття його мети та завдань;

- *коротка анотація окремих розділів курсової роботи*. Наприклад, у першому розділі курсової роботи було визначено

місце стратегії в системі елементів управління підприємством. Розглянуто теоретичні положення стратегічного менеджменту в частині визначення сутності понять "стратегічний аналіз", "об'єкти стратегічного аналізу", "завдання стратегічного аналізу". Визначено основні напрямки проведення стратегічного аналізу та здійснено порівняльну оцінку методичних підходів до його проведення на підприємствах;

- *дані про обсяг курсової роботи* (необхідно навести кількість сторінок машинописного (рукописного) тексту, таблиць, рисунків, додатків). Наприклад, курсова робота, виконана на 65-ти сторінках машинописного тексту, містить 10 – таблиць, 7 – рисунків, 7 – формул, 3 – додатки.

Перший підрозділ першого розділу курсової роботи повинен бути присвячений вивченню поглядів вітчизняних та зарубіжних науковців на сутність ключових понять процесу стратегічного менеджменту та його невід'ємної складової – стратегічного аналізу, дослідженню їх економічного змісту, вивченню існуючих концепцій стратегій, критичній оцінці доцільності застосування сучасних інструментів стратегічного аналізу на підприємствах України. Опрацьовані літературні джерела можу бути оформлені у вигляді таблиць, що посилять наочне сприйняття та результативність проведеного дослідження, наприклад, табл. 3.2, 3.3.

Процес вивчення літературних джерел повинен супроводжуватися оцінками, аналітичними узагальненнями та роздумами автора з цього питання. Обов'язково наявність посилань на першоджерела, які використовуються в процесі дослідження. Також у цьому підрозділі необхідно розглянути й інші дискусійні питання, які стосувалися обґрунтування теоретичних положень обраного предмета дослідження: визначення основних рис стратегічного аналізу, які відрізняють його від інших видів економічного аналізу. Такі питання

повинні розкриватися не простою констатацією існуючого стану, а викладатися у вигляді порівняння думок різних фахівців, встановлення спільного та відмінного, висловлення свого бачення проблеми.

Таблиця 3.2. Етапи стратегічного аналізу, які виділяються в літературних джерелах

№ з/п	Джерело, автор	Етапи
1	Аакер Д. А.	1. Аналіз зовнішнього відносно підприємства середовища; 2. Виділення можливостей та загроз, можливих тенденцій і стратегічно важливих невизначеностей за результатами зовнішнього аналізу; 3. Аналіз внутрішньої ситуації; 4. Виокремлення сильних і слабких сторін, проблемних моментів, можливих обмежень та невизначеностей за результатами внутрішнього аналізу; 5. Визначення переліку стратегічних альтернатив та вибір серед них оптимальної
2	Баранчєєв В. П.	1. Аналіз для встановлення місії та цілей; 2. Аналіз внутрішнього середовища на основі оцінки стратегічного потенціалу; 3. Аналіз умов (клімату) у зовнішньому середовищі; 4. Стратегічне позиціонування
3	Саєнко М. Г.	1. Аналіз можливостей підприємства та його стратегічних цілей на їх відповідність і встановлення розриву між ними; 2. Визначення альтернативних варіантів можливого розвитку у майбутньому
...	...	...

Таблиця 3.3. Розкриття терміну "стратегія" в літературних джерелах

№ з/п	Автор	Визначення
1	Шершньова З. Є., Оборська С. В., Ратушний Ю. М.	Багатогранне та дуже ефективне для діяльності підприємства творіння, яке, між іншим, не є панацеєю від всіх негараздів підприємства
2	Пономаренко В. С.	Планування всіх найважливіших дій (підприємницьких, конкурентних, функціональних), які треба реалізувати, щоб забезпечити тривалий успіх організації
...	...	...

У другому підрозділі першого розділу курсової роботи необхідно, на основі вивчення науково-практичної літератури, розглянути сучасні методичні підходи стратегічного аналізу, визначити їх переваги та недоліки, можливості застосування в існуючому бізнес-середовищі, обрати оптимальний портфель методів стратегічного аналізу, що будуть використовуватись у подальшому при дослідженні різних аспектів функціонування підприємства. Результати дослідження можуть бути узагальнені у табличній формі (див. табл. 3.4).

Таблиця 3.4. Порівняння методичних підходів стратегічного аналізу за критерієм оцінки внутрішнього та зовнішнього середовища

Критерії порівняння	PEST-аналіз	Аналіз галузі	SWOT-аналіз	...
Оцінка дальнього зовнішнього середовища	1	1	1	...
Оцінка ближнього зовнішнього середовища	-1	1	1	...
Оцінка внутрішнього середовища	-1	0	1	...
Загальна оцінка	-1	2	3	...

Примітка. 1 – застосовується, 0 – частково застосовується; -1 – не застосовується.

У висновку до першого розділу студент повинен дати власну оцінку основним підходам до розуміння сутності основних понять стратегічного менеджменту та стратегічного аналізу. Обґрунтувати вибір оптимальної методики проведення стратегічного аналізу на підприємстві.

У другому розділі курсової роботи студенту пропонується:

- розкрити особливості діяльності досліджуваного підприємства. Під час проведення аналізу діяльності суб'єкта господарювання за напрямками використовуються такі основні показники:

а) фінансова діяльність: чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); фінансовий результат від операційної діяльності; чистий фінансовий результат (прибуток/збиток); рентабельність операційної діяльності; рентабельність діяльності; дебіторська заборгованість; кредиторська заборгованість; довгострокові зобов'язання;

б) маркетингова діяльність: питома вага обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) підприємства на відповідному ринку; питома вага продукції, реалізованої за межами держави (експорт);

в) виробнича діяльність: обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг); обсяг продукції, виробленої на підприємстві (робіт, послуг), у тому числі за видами продукції; виробничі потужності підприємства, у тому числі за видами продукції; рівень використання виробничих потужностей; питома вага витрат на енергоресурси у складі операційних витрат;

г) інвестиційно-інноваційна діяльність: капітальні інвестиції, у тому числі за джерелами фінансування; загальна сума витрат на інновації; обсяг реалізованої інноваційної продукції; питома вага інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції;

д) розвиток трудового потенціалу: середньооблікова чисельність штатних працівників; середньомісячна заробітна

плата працівників; продуктивність праці; питома вага працівників, які здійснюють науково-технічну діяльність;

е) стан та використання активів: загальна вартість активів, вартість оборотних активів; основні засоби (первісна вартість) та ступінь їх зношення; рентабельність активів;

- визначити слабкі та сильні сторони, можливості та загрози діяльності підприємства використовуючи методики SWOT, SPACE, PEST аналізу та інші;

- дослідити рівень конкуренції в бізнес-середовищі та місце у ньому досліджуваного підприємства. Таке дослідження може бути проведене з використанням моделі п'яти сил Портера, матриці BCG (матриця "Зростання / Частка"); матриці GE/McKinsey (матриця "Привабливість галузі / Позиція в конкуренції"); матриці Shell /DMP та інших.

У висновку до другого розділу необхідно узагальнити результати проведеного стратегічного аналізу: визначити внутрішні та зовнішні чинники розвитку, особливості конкурентного середовища та місце у ньому досліджуваного підприємства.

У третьому розділі курсової роботи наводяться стратегічні напрями діяльності суб'єкта господарювання виходячи з його місії, та розробляється середньостроковий стратегічний план.

Для кожного стратегічного напрямку розвитку суб'єкта господарювання визначаються конкретні цілі діяльності, що в сукупності повинні забезпечити реалізацію зазначеного напрямку. Під час визначення стратегічних цілей діяльності суб'єкта господарювання потрібно враховувати результати проведеного аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища та оцінки ризиків, напрями розвитку галузі та сфери діяльності підприємства. Крім того, доцільно відобразити підходи до виконання завдань у сфері екології, енергозбереження, соціальній сфері. Для кожної стратегічної цілі суб'єкта господарювання необхідно встановити конкретні завдання,

реалізація яких повинна забезпечити досягнення відповідної цілі; показники результату виконання завдань; строки виконання завдань.

Середньостроковий стратегічний план розвитку повинен містити такі розділи: загальна інформація; аналіз поточного стану діяльності суб'єкта господарювання; стратегічні цілі; завдання та заходи; результати; додатки.

Розділ "Завдання та заходи" містить систему заходів на кожен рік, що деталізують зміст відповідного завдання кожної стратегічної мети.

Таблиця 3.5. Форма подання завдань та заходів стратегічного плану

№	Захід	Строк виконання	Відповідальний виконавець	Форма завершення заходу	Примітка
1	2	3	4	5	6
1-й рік планового періоду					
	Стратегічна мета 1				
	Завдання 1.1				
	захід				
					
	Завдання 1.2				
	захід				
					
	Стратегічна мета 2				
	Завдання 2.1				

Заходи формулюються таким чином, щоб можливо було провести моніторинг їх виконання, кількісну оцінку та здійснити коригування.

Вони поділяються на виробничі; маркетингові; інвестиційні та фінансові (з визначенням обсягів, часу та строків необхідного фінансування, у тому числі залучення кредитних ресурсів та позик); інноваційні (спрямовані на модернізацію,

проведення науково-дослідних робіт); управлінські (впровадження сучасних інформаційних технологій, системи мотивації досягнення встановлених стратегічних цілей); кадрові (з навчання та розвитку персоналу, обміну досвідом із провідними підприємствами галузі, науково-технічними установами).

За результатами розроблення відповідних заходів здійснюється розрахунок основних показників діяльності суб'єкта господарювання за напрямками діяльності на середньостроковий період (3–5 років). Показники рекомендується розраховувати в динаміці за роками стратегічного планування (див. додаток Д).

У висновках до курсової роботи необхідно лаконічно дати відповідь на такі питання: що було зроблено у розділах, які результати були отримані, яке їх теоретичне та практичне значення (див. табл. 3.6).

Список використаних джерел має свідчити про повноту дослідження теоретичних та методичних аспектів предмета дослідження. У списку використаних джерел зазначають усі використані джерела інформації: підручники, навчальні посібники, довідники, монографії, періодичні видання (журнали, газети) тощо. В список використаних джерел включаються лише ті джерела, що дійсно були використані автором та на які є посилання в тексті курсової роботи.

У додатках розміщують матеріал, якщо включення його до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу.

Додатками до курсової роботи можуть бути:

- фінансова звітність;
- графічний матеріал;
- таблиці, що доповнюють основний текст;
- розрахунки;
- інші матеріали.

Таблиця 3.6. Приклад висновку до першого розділу курсової роботи

Розділ курсової роботи	Висновки
Перший	Вивчення поглядів вчених-економістів щодо сутності стратегічного аналізу дало змогу уточнити його дефініцію (стратегічний аналіз – це комплексне дослідження внутрішніх та зовнішніх чинників, які можуть вплинути на економічне становище підприємства у перспективі, а також шляхів досягнення стратегічних цілей підприємства), яке визначає сферу його застосування та мету здійснення. Проведено аналіз основних підходів до проведення стратегічного аналізу, визначено їх переваги та недоліки. Встановлено, що більш раціональним є одночасне застосування декількох підходів з метою досягнення цілей стратегічного аналізу.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні вимоги до оформлення

Текстову частину курсової роботи виконують на аркушах рукописним текстом або машинописним способом та за допомогою комп'ютера з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210 × 297 мм) через два міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм. Можна також використати папір форматів у межах від 203 × 288 до 210 × 297 мм.

Обсяг роботи в обліково-аналітичній частині повинен становити 25–35 сторінок.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка) машинописним або рукописним способом.

Текст роботи поділяють на розділи, підрозділи.

Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ", "РОЗДІЛ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкуються великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують

маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовками та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Кожний розділ курсової роботи треба починати з нової сторінки.

4.2. Вимоги до нумерації

Нумерацію в курсовій роботі сторінок, розділів, підрозділів, таблиць, подають арабськими цифрами без знака №.

На титульному аркуші, який включають до загальної нумерації сторінок роботи, номер сторінки не ставлять. На наступних сторінках номер проставляють у верхньому правому кутку без крапки у кінці.

Зміст, перелік умовних позначень, список використаних джерел, додатки не нумерують. Номер розділу ставлять після слова "РОЗДІЛ", після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "2.3." (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують надпис "Таблиця" із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: "Таблиця 1.2" (друга таблиця першого розділу).

Перенесення частини таблиці на інший аркуш допускається як виняток.

Примітки до тексту і таблиць, які зазначають довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова "Примітки" ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її нумерують і після слова "Примітка" ставлять крапку.

4.3. Вимоги до таблиць

Облікові реєстри, які подаються в курсовій роботі, як правило, мають оформлятися у формі таблиць.

Приклад побудови таблиці:

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично тексту. Назву і слово "Таблиця" починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком; з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків має бути не менше 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) над нею симетрично до таблиці пишуть "Продовження таблиці ...".

Якщо текст, який повторюється у графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами "те ж", а далі лапками.

4.4. Вимоги до списку використаних джерел

Джерела, які використовують при виконанні курсової роботи, необхідно розміщувати в списку в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами держаного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Наприклад:

1. Ансофф І. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф ; пер. с англ. под ред. Ю. Н. Каптуревского. – СПб. : Питер, 1999. – 416 с.

2. Наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України "Про затвердження Методичних рекомендацій з питань методологічного забезпечення складання середньо- та довгострокових стратегічних планів розвитку державних підприємств, державних акціонерних товариств та господарських структур" від 14 серпня 2013 року № 971.

4.5. Вимоги до додатків

Додатки до дипломної роботи оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках роботи, кожний такий додаток має починатися з нової сторінки. Він повинен мати заголовок, написаний або надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток _____" і велика літера, що позначає додаток.

Додаток слід позначити послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь,

наприклад, додаток А, додаток Б тощо. Один додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А.

Таблиці і формули, розміщені у додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

5. ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи має за мету виявити знання студента за обраною темою курсової роботи. Студент повинен добре орієнтуватися у поданій до захисту курсовій роботі: відповісти в ході захисту на питання як теоретичного, так і практичного характеру, що належать до даної теми, а у ряді випадків – і до суміжних, близьких за змістом тем.

Насамперед студенту потрібно підготувати відповіді на зауваження викладача-керівника стосовно роботи, після чого готуватися до захисту в цілому.

Кожна курсова робота, з урахуванням її змісту і захисту, може бути оцінена за прийнятою у вищих навчальних закладах бальною системою.

Робота оцінюється оцінкою "відмінно" за всебічну і глибоку розробку теоретичної частини, правильне виконання практичної частини курсової роботи, відсутність істотних недоліків у стилі викладення матеріалу роботи і помилок у відповідях на питання в процесі захисту.

Робота оцінюється оцінкою "добре" при порушенні однієї з викладених вище вимог, наприклад у випадку допущення методологічних чи арифметичних помилок.

Робота оцінюється оцінкою "задовільно", якщо її зміст, текст і цифрові дані свідчать про те, що студент сумлінно ознайомився і проробив основні джерела, без притягнення яких робота взагалі не могла б бути виконана, і завдання виконав в основному правильно.

Робота, яка визнана незадовільною, повертається студенту для доопрацювання з урахуванням окремих зауважень.

Несвоєчасне подання курсової роботи на кафедру прирівнюється до неявки на іспит. Тим студентам, які не здали без поважних причин у встановлений строк курсову роботу, ставиться оцінка "незадовільно".

Додаток А

**Завдання
до курсової роботи з дисципліни "Стратегічний аналіз"**

Студент _____

Тема роботи _____

Перелік питань, що належать до розробки _____

Дата видачі завдання
" ____ " _____ 20 ____ р.

Дата подання роботи на кафедру
" ____ " _____ 20 ____ р.

Керівник _____

Завдання прийняв до виконання _____

(Підпис студента)

" ____ " _____ 20 ____ р.

Додаток Б

Графік виконання курсової роботи
студента групи _____
(номер групи) (П.І.Б)

Пор. №	Назва розділу (підрозділу) курсової роботи	Узгоджений термін виконання	Фактичний термін виконання	Примітка

Студент _____
(підпис)

Керівник
курсвої роботи _____
(підпис)

Додаток В

Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

(повна назва кафедри)

КУРСОВА РОБОТА

з _____
(назва дисципліни)

на тему: _____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи

Спеціальності _____
(прізвище та ініціали)

Керівник _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

м. _____ – 20 ____ рік

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

1. **Ансофф, И.** Новая корпоративная стратегия [Текст] : / И. Ансофф ; пер. с англ; под ред. Ю. Н. Каптуревского. – СПб. : Питер, 1999. – 416с.
2. **Байс, Майкл Р.** Управленческая экономика и стратегия бизнеса [Текст] : Учеб. пособие для вузов / Майкл Р. Байс; пер. с англ. А. М. Никитина. – М. : ЮНИТИ, 1999. – 743 с.
3. **Ван Хорн, Дж. К.** Основы управления финансами [Текст] / Дж. К. Ван Хорн: пер с англ. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 799 с.
4. **Грант, Р. М.** Современный стратегический анализ [Текст] / Р. М. Грант: пер. с англ ; под ред. В. Н. Фунтова. СПб. : Питер – 2008. – 554с.
5. **Портер, Майкл Э.** Конкуренция [Текст] / Майкл Э. Портер: пер. с англ. М. : Вильямс, 2000. – 495 с.
6. **Гордієнко, П. Л.** Стратегічний аналіз [Текст] : навч. посіб. / П. Л. Гордієнко. – Л. : Алеута, 2006. – 404 с.
7. **Головко, Т. В.** Стратегічний аналіз [Текст] : навч.-метод. посібн. [для самост. вивч. дисц.] / за ред. М. В. Кужельного / Т. В. Головко, С. В. Сагова. – К. : Вид-во КНЕУ, 2008. – 198 с.
8. **Казакова, Н.** Современный стратегический анализ [Текст] : учебник и практикум. / Н. Казакова. – Юрайт. – 2016. – 502с.
9. **Ковалев, В. А.** Современный стратегический анализ [Текст] : учебник / В. А. Ковалев. – М. : Питер, 2016. – 288 с.
10. **Мошенський, С. З.** Економічний аналіз [Текст] : підручник / С. З. Мошенський, О. В. Олійник / За ред. д.е.н., проф., Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: ПП "Рута", 2007. – 704 с.

Додаток Д

Динаміка основних показників наявності та використання економічного потенціалу _____ у 20 _____ -20 _____ роках
(найменування суб'єкта господарювання)

№	Напрямок діяльності	Найменування показника	Одиниця виміру	Базовий період		Плановий період (прогноз)					Відхилення (до поточного року), %, + -
				1-й рік (звіт)	2-й (поточний) рік (оцінка)	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	5-й рік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Фінансова діяльність	1.1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн								
		1.2. Фінансовий результат від операційної діяльності	"-								
		1.3. Чистий фінансовий результат (прибуток/збиток)	"-								
		1.4. Рентабельність операційної діяльності	відсотків								
		1.5. Рентабельність діяльності	"-								

№	Напрям діяльності	Найменування показника	Одиниця виміру	Базовий період		Плановий період (прогноз)					Відхилення (до поточного року), %, + –
				1-й рік (звіт)	2-й (поточний) рік (оцінка)	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	5-й рік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	Маркетингова діяльність	2.1. Питома вага обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) підприємства на відповідному ринку	"-"								
		2.2. Питома вага продукції, що реалізована за межами держави (експорт)									
3	Виробнича діяльність	3.1. Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг)	тис. грн								
		3.2. Обсяг продукції, виробленої на підприємстві (робіт, послуг), усього, у тому числі за видами продукції	"-"								

36 *Продовж. дод. Д*

№	Напрям діяльності	Найменування показника	Одиниця виміру	Базовий період		Плановий період (прогноз)					Відхилення (до поточного року), %, + –
				1-й рік (звіт)	2-й (поточний) рік (оцінка)	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	5-й рік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		4.4. Питома вага інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції	відсотків								
5	Розвиток трудового потенціалу підприємства	5.1. Середньоблікова чисельність штатних працівників	осіб								
		5.2. Середньомісячна заробітна плата працівників	грн								
		5.3. Продуктивність праці	тис. грн/особу								
		5.4. Питома вага працівників, які здійснюють науково-технічну діяльність	відсотків								
6	Стан та використання активів	6.1. Вартість активів, усього	тис. грн								

[illegible]

Примітка. Цей перелік показників може бути скориговано залежно від напрямів стратегічного розвитку суб'єктів господарювання.

ЗМІСТ

1. Загальні відомості	3
1.1. Вимоги до здійснення керівництва курсовими роботами	3
1.2. Вимоги до студентів-виконавців курсової роботи	4
2. Загальна технологія підготовки курсової роботи	6
2.1. Вибір теми роботи	6
2.2. Вимоги до структури курсової роботи	8
2.3. Підбір літературних джерел та фактичного матеріалу ...	8
3. Вимоги до змісту структурних частин курсової роботи	12
4. Вимоги до оформлення курсової роботи	22
4.1. Загальні вимоги до оформлення	22
4.2. Вимоги до нумерації	23
4.3. Вимоги до таблиць	24
4.4. Вимоги до списку використаних джерел	25
4.5. Вимоги до додатків	25
5. Вимоги до захисту курсової роботи	27
Додаток А	29
Додаток Б	30
Додаток В	31
Додаток Г	32
Додаток Д	33

Навчальне видання

ШЕВЧУК Сергій Валентинович
ПРОКОПОВИЧ Леонід Борисович

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсових робіт з дисципліни
"Стратегічний аналіз" студентами спеціальності
071 "Облік і оподаткування"

Редактор *М. П. Фоміна*
Комп'ютерне складання та верстання *В. В. Москаленко*
Коректор *М. О. Паненко*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 2,2. Тираж 100 прим. Вид № 11. Зам. № 56.

Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54025

E-mail : publishing@nuos.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2506 від 25.05.2006 р.